

РЕЦЕНЗИЯ

От

**Доц. Д -р Екатерина Христова Учикова, дм,
Ръководител Катедра по Акушерство и гинекология,
МУ - Пловдив**

**на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
”доктор”**

професионално направление 7.1. Медицина, докторска програма

Акушерство и гинекология

на Д-р Свилен Лъчезаров Лазаров

Форма на докторантурата: редовна

**Катедра: Акушерство и гинекология, Медицински факултет,
Тракийски Универзитет гр. Стара Загора**

**ТЕМА: ”СЪВРЕМЕННИ АСПЕКТИ НА МНОГОПЛОДНАТА
БРЕМЕННОСТ И РАЖДАНЕ”**

Научен ръководител: Проф. Д-р Асен Иванов Николов, д.м.н.

Общо представяне на процедурата и докторанта

Представените ми материали по процедурата за защита на дисертационния труд на хартиен и електронен носител, са в съответствие с Чл.47 (1) от ПРАСТРУ и Процедура за придобиване на ОНС „доктор“ в Тракийски университет, Медицински Факултет, Стара Загора.

Представената документация е пълна, подробна, конкретна и много добре подредена и предоставя необходимата информация за кандидата.

Кратки биографични данни за докторанта

Д-р **Свилен Л. Лазаров** е роден в гр. Стара Загора на 30.01.1981 г. в семейство на лекари - университетски преподаватели. Средното си образование завършва в Гимназия с преподаване на чужди езици „Р.Ролан“ в Стара Загора през 2000г.

През 2006 г завършва магистратура по Медицина в Медицински Факултет - Стара Загора с отличен успех. Работил е последователно като медицински представител, старши инспектор и лекар-контрольор в РЗОК, Стара Загора, Лекар в спешна помощ в МЦ :” Св. Николай”. От 11.02.2014г. е зачислен като докторант по научна специалност Акушерство и гинекология - редовна форма на обучение към катедра Акушерство и гинекология МУ - Стара Загора. От м. януари 2015 г. е специализант по Акушерство и гинекология в МБАЛ “И. Селимински“- гр.Сливен. Д-р Лазаров е приключил редовната докторантура успешно и е отчислен предсрочно с право на защита на дисертационния труд пред научно жури.

Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Темата на дисертационния труд на Д-р Свилен Л. Лазаров

“ Съвременни аспекти на многоплодната бременност и раждане“ е изключително актуална и интересна не само за науката, но и за клиничната практика.

Многоплодната бременност е високорискова бременност, характеризираща се с по-висока честота на спонтанни аборти, вродени аномалии, анемия, преждевременно раждане, късни токсикози и

постпартални кръвотечения. Значително по-висока перинатална и детска смъртност при монохориалната бременност.

Нарастващата честота на многоплодната бременност в акушерската практика, след въвеждането на асистираните методи на концепция, поставя пред клинициста редица въпроси свързани с диагнозата, определянето на хориалността, развитието на бременността и времето на родоразрешение.

Познаване на проблема

Дисертацията е написана компетентно, на издържан научен език и стил. Д-р С. Лазаров е запознат детайлно със съвременната научна литература и оценява творчески литературния материал по проблема многоплодна бременност. Обзорът е построен логично, професионално, притежава значителна познавателна стойност и може да служи за добра основа за разработването на дисертационният труд. Обемът му е оптимален.

Дисертационният труд е написан на 150 стандартни машинописни страници, правилно структуриран, онагледен с 39 таблици и 19 цветни фигури. Библиографията включва общо 256 литературни източника, повечето от които са на английски език и от последните 10 години.

Методика на изследването

Д-р Лазаров е използвал съвременни и модерни статистически методи за обработка и анализ на резултатите, използвайки съответния статистически продукт SPSS. Счита методичния подход за логичен, модерен и обезпечаваш достоверността на резултатите.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

За периода на изследването са събрани и анализирани данни от И.З. на жени с многоплодна бременност, между **16 и 40 години**, регистрирани в **3** от най-големите областни болници в Югоизточна България.

За периода на проучването (**2011-2015 г.**) са събрани и анализирани данни от общо **23467** раждания, **14415** от които ретроспективно (2011-2013 г.) и **9052** – проспективно (2014-2015).

От общо **23467** раждания, **356** жени са били с многоплодна бременност, при средна честота на МБ - **1,5%**. Анализирани са : общ брой раждания по години в трите областни болници, честотата на МБ в проучваните области, възрастовото разпределение на случаите с МБ. Прави впечатление, че най-голям брой многоплодни бременности са регистрирани във възрастовата група от **21-28г.** (**169** МБ – **47,4%**). Анализирани са данни за честотата на МБ според паритета: примипара и мултипара. Резултатите показват, че честотата на многоплодна бременност при примипара е два пъти по-честа, в сравнение с многоплодни бременности при мултипара. Данните за честотата на МБ според паритета, които Д-р С.Лазаров намира в дисертационния труд, корелират с данните в литературата (първораждащи- **65,2%** - **62,3%**), (многораждали : **34,8%** - **37,7%**). Проучени и анализирани са сравнителни данни за честотата на МБ според хориалността. Най-честите близнаци са Бихориати/ Биамниоти (**70%** от всички МБ). На второ място по честота са Монохориати/Биамниоти (**27%**) и най-рядко срещани са Монохориати/Моноамниоти - (**3%** от всички бременности). Д-р С.Лазаров е анализирал също така и честотата на МБ според начина на концепция - спонтанна и резултат от асистирана репродукция. Общо **26,7%** от всички многоплодни бременности са резултат от АРТ. Прави впечатление, че МБ при

примипара след АРТ е 7 пъти по-честа в сравнение с МБ при мултипара. Проучени и анализирани са данни за усложненията от многоплодната бременност и раждане, най-честото от които е преждевременното раждане. От общо 356 жени с МБ за периода на проучването, при 227 е настъпило преждеременно раждане (63,8%), като няма статистически значима разлика по отношение на начина на концепция.

Проучена е общата смъртност на родените от МБ, както и смъртността на 1-ви и 2-ри близък. Установено е, че смъртността на 2-ри близък при МБ е значително по-висока, в сравнение със смъртността на 1-ви близък. Авторът предполага, че причината най-вероятно се дължи на острата асфиксия, настъпила при вторият близък, непосредствено след раждането на първия близък.

Разделът - Резултати и обсъждане включва анализ на данните по поставените задачи по конкретен и достоверен начин и служи като основа за изграждане на изводите и приносите на дисертационния труд.

В края на дисертационния труд Д-р Свилен Л.Лазаров оформя изводи и предлага приноси на дисертационния труд, които приемам за правилно формулирани, коректни, част от които с оригинален, а останалите – с научно-приложен характер.

Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Считам, че дисертационният труд на Д-р Свилен Лазаров представлява съществен принос за медицинската наука и за клиничната практика.

За първи път в България е направено мащабно (ретроспективно и проспективно) проучване, обхващо 23 467 раждания, с общо 356 многоплодни бременности в три от най-големите областни болници в Югоизточна България - Стара Загора, Сливен и Бургас, чрез създаване на

анкетна карта за систематизирано проспективно събиране на данните. Определени са факторите, влияещи върху смъртността на плода.

За пръв път в България е анализирана честотата на многоплодната бременност според възрастта на жените и хориалността на близнаците.

Оценена е и смъртността на новородените според хориалността. Асистираните методи на концепция увеличават значително риска от монохориална бременност. Ранното и диагностициране и диспансеризиране на пациентките би подобрило значително перинаталната и неонаталната прогноза.

Ценен за клиничната практика е предложеният от дисертанта алгоритъм на поведение и родоразрешение при МБ.

Оценка на публикациите по дисертационния труд

Д-р Свилен Л.Лазаров е представил 3 публикации по темата на дисертацията, две от тях са на английски език в Trakia Journal of sciences и една публикация – в Юбилеен сборник, под печат в същото списание. Публикациите са свързани с резултати от дисертационния труд и отразяват някои от усложнения на многоплодната бременност.

Дисертационният труд е лично дело на дисертанта с активното му участие в проведеното дисертационно изследване, поради което в голямата си част формулираните приноси и получени резултати са негова лична заслуга.

Заклучение

Дисертационният труд съдържа научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и съответния правилник на МФ - Тракийски университет, Стара Загора. Дисертационният труд показва, че Д-р Лазаров притежава задълбочени теоретични познания и професионални умения за самостоятелно провеждане на научно изследване и правилно интерпретиране на получените резултати.

В предвид гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка на представения дисертационен труд и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен 'доктор' на Д-р Свилен Лазаров.

03.01.2017, Гр. Пловдив

Рецензент: Доц. Д-р Екатерина Христова

Учикова, дм